

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit pectorale dominice passionis siue diuini amoris.
Quia salus vita [et] rede[m]ptio generis humani i[n]
passione d[omi]ni co[n]sistit ...**

[Aalst oder Antwerpen], 1486

Quarto o anima deo cara et dilecta reuoluere ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30803

near. ¶ Secūdo vide o aīa xpi amorē: cū iqt. P̄ in man^o tuas
 cōmēdo spiritū meū. O v̄bu a v̄bo: masticādū a genere hūano:
 aīo attētissīmo: spiritu bono: zeloq; ignito In q̄ filius dei in pa
 tibus collegit ōnes electōs: p̄ntes: p̄teritos: z futuros: in hui^o
 mūdi mari spaciofo: cāpo latissīmo: ac squalido deserto: in loco
 securo: pectore vtiq; p̄no: p̄petuo cū triūpho. Naz in aīa ipsius
 erāt scripte quodāmo oēs aīe saluāde v̄tute sue passiōis: in pro
 fluuio sui sacratissīmi sanguis q̄s idubic ad eternā gloriā dilec
 tas iā ibi dirigebat p̄ suas lachrymas: q̄b^o z cū clamore valido
 pulsans: ad celi delicias: exauditus ē pro sua reuerētia. Nas siq;
 de aīas p̄zi vt suā recōmēdās ynā q̄si obtulit aīaz p̄ caritatē for
 tissimā: que qd̄ alteri^o fore dinoscit. suū efficere in vero amore
 cernit. Un̄ ip̄e caput existēs ecclesie: nos tāq; mēbra ei^o v̄o glu
 tino caritatis z sacramēto vnitat̄ fidei: q̄si ynū spiritū obtulit
 deo p̄zi. Qui enī adheret deo vn^o spūs est cū eo. P̄rie ad chorin
 theos. 6. ¶ Cōtēplare igit̄ o aīa mea dei filiū ī cruce tāq; hamū
 piscatiōis et̄ne: z vt sagenā caritat̄. latissime: iactatā ī mūdi h^o
 naufragio ab altissima diuinitate. Ecce quō nūc ad litus pat̄ni
 pectoris hūanū genus reducit: cū ōnis electoz multitudo secū
 itima recōmēdatione itra pat̄na viscera collocat̄. Quis iam
 expandet sinū mētis vt latitudinē maris ad p̄cipiēdū magnitu
 dinē diuini amoris dū dei filius iussa implēdo patris aīas īnu
 merans ab ore traxit draconis mortuas in peccatis patefaciēs
 eis portū salutis in manibus vtiq; sui genitoris. Jā plenissime
 vercificatur ī dei filio qd̄ de Dauid legitur p̄imi regū. 17. Sur
 rexit Dauid mane cuz incaluit sol. z cōmēdauit gregē custodi
 et onustus abyt Dauid manu fortis xps domin^o potēs ī plio ac
 cinct^o gladio suo sup femur potētissime gladio v̄bi d̄ni surrexit
 māe cū īcaluit sol d̄ne caritat̄ cōmēdās gregē deo p̄zi z onust^o
 plen^o scz merit̄. abyt: apparēs corā p̄na maiestae p̄ oīz nostrū
 saluatione. Grās igit̄ agam^o tāte pietati q̄ sic sbuētū ē n̄re ncciti
 ab altissimo filio d̄i q̄ nimia deuict^o caritate misit^o ē n̄fi Et o tu
 aīa mea ab eodē d̄i filio q̄sta z iuēta ac ī sinu patris et̄ni hūer̄
 filij sui fportā v̄lteri^o ruolner̄ studeas q̄ sequit̄ qz dignū p̄fecto
 ē tāti certam̄s cursū cōsumare cū deo. ḡtissimū sit fialit̄ ī bono
 p̄seuerare. Sequit̄ igit̄ q̄rtū sc̄di mēbri p̄cipalis ī hūuc modū

Quarto a anima deo cara et
 dilecta reuoluere hēs post explanationē tā egregioz
 tituloz crucifixū z crucē venustatiū exprobrati Jesu

dolorosissimā expirationē: qz Inclinato capite teste beatissimo
Joanne. Joānis. 19. Tradidit spm̄ **O** v̄bū ōni deuotiōe ruminā
dū sup aurū z lapidē p̄ciosū multū magis pōderādū. **D**abes nē
pe in hoc v̄bo magnū deuotiōis fomētū: si nō obicis p̄pria tua
iniquitate impedimētū: qz resplēdet h̄ hūilitas: nec lōge abest:
sz valde p̄pe ē: imo vzget patēs caritas. **P**rimū liquet ī capitis
īclinatiōe. 2° p̄z in sp̄s traditiōe. **V**ere. n. aiām suā posuit pro
ouibus: nā oblat^o ē qz voluit: z ideo tradidit ī mortē aiām suā.
Sed vt oīa ordinato p̄cessu declarent: q̄rit aiā pia deuotiōe p̄ci
pua cur celoz rex capite īclinato voluit obire: **U**tiqz r̄ndet: vt
q̄tuor insinuaret q̄bus amorē generis hūani ad se f̄bere posset.
Primo vt ostenderet humilitatē. **S**ec̄do ponderis grauitatem.
Tertio paupertatē. **Q**uarto gratuitatē. **N**ā p̄rio vt nobis ostē
deret hūilitatē: ī supbie p̄rimoz parētū detestationē. **E**recta nē
pe ceruice cōmissū ē ex q̄ h̄ agn^o mactat^o ē. **E**t supba mēte actū
ē v̄n̄ dei fili^o cōtēptui habit^o ē: demōstrās viā v̄e sapie hūilitatē
fore: q̄si facto diceret illud p̄uerbioz. 4. **U**iā sapie mōstrabo t̄i
bi z ducā te p̄ semitas equitat̄: q̄s cū īgressus fueris n̄ artabūf
gressus tui: z currēs nō habebis offēdiculū. **H**ūiliare igit^o o aiā
mea z app̄hēdisti. **S**ec̄do vt suā ostēderet grauitatē **N**imio
onere q̄uati p̄e pōderis magnitudie caput cosueuerūt īclinare
sic x̄ps q̄ui onere peccatoz n̄roz depressus caput īclinauit. **U**n̄
p̄rie **P**etri 2° Peccata n̄ra ipse ptulit in corpe suo sup lignum.
Et trenoꝝ p̄rimo. **C**onvolute sunt iniquitates scilicet peccatoz
z impositae collo meo. **T**ertio vt ostēderet paupertatē: qz nō ha
buit v̄bi caput īclinaret. **U**n̄ **B**ernardus. **O** vita angelozum:
o thezaure pauperum: cum v̄lpes foueas habeant z volucres
celi nidos: tu tamen v̄bi in cruce caput īclinaret nō habuisti.
O vos igitur diuites q̄ lasciuitis in stratis vestris z dormitis ī
lectis eburneis. **A**mos. 6. videte ne inueniat^o de vobis ipletū qd̄
paulopost sequit^o. **E**t nihil paciebant^o super contritione **J**oseph
Quarto vt exhiberet gratitudinem. **S**olent enīz gratias agē
tes īclinare capita: sic z dei filius patri celesti gratias refert
adepta victoria. **A**gant ergo omnes fideles etiam gratias dei
filio: qui v̄ltum deflexit ad yma impio valesaciens mūdo. **A**c
cedant singuli z attendant cuncti habundantes in seculo z pec
catores ī mūdo: q̄uo in dei vnigenito patuit vera obedientia ī
summo: debitum omnium soluendo. **E**t o tu aiā mea misera vi
de quomodo pallent ora: r̄igent brachia: lacerata sunt mem
bra omnīsqz adest dei filio penuria: in nouissima ipsius hora.

Quis poterit excogitare: scribere vñ narrare q̄nta fecit dñs aīe
mee q̄nta dignatiōe: et q̄ excessiua dilectione oīm nostrū. **U**olu
it dissolui bñdictus n̄r **J**esus illud celeste corporis et aīe sue cō
nubiū: reliquēdo p̄ diē mortis gladiū exanime corpus suum. vt
nos eterno dāpnatos exilio reuocare posset ad vnionē indiuisi
bilē corporis. s. et aīe beatitudinē. **R**espice o aīa in faciez xp̄isti
tui: vide speciosū forma p̄ filijs hominū. **J**uxta **Y**saie vaticiniū
q̄si leprosu p̄cussū adeo et humiliatū. **U**ide inq̄ vltū illū āgelis
desiderabilē a sue speciositatis rubore et virginali candore totū
decoloratū: et caligātibus oculis ī morte pallidū effectū. ac capil
lorū densitatē madefactā et cruētātā: p̄ sanguinē ex spinaz pun
ctionib⁹ defluentē: copiosiq̄ riuulis decurrentē. **O** quis digne
stupere sufficiat illā tenebrosaz eclipsim ḡciosissimorū oculorū
benedicti **J**esu: q̄ sic interiectu amarissime mortis obtenebrati
sunt in cruce. **O** organū diuinitatis: psalteriū et cythara veri da
uid: dulcissima vox bñdicti **J**esu: quis tibi iposuit silentiū vt iā
nobis miseris in loco vaste solitudinis et horrois nō liceat au
dire corporeis aurib⁹ tue cōcētū melodie ac dulcissime sympho
nie. **O** pectus sacratissimū dulcis **J**esu paterne sapientie: arma
riū ac thesaurorū celestīū repositoz: inspirans in faciē creature
spiraculū vite: quis te priuauit vitali respiratiōe. **O** manus sa
cratissime que v̄no tactu salufico ifirmos sanabatis nec dedig
nabamini pie leprosos otigere: q̄s vos tā crudeli pfodit ofixio
ne. **O** **Z**acharia sancte merito inq̄s. i. 3. ca. **Q**uid sūt plage iste in
medio manū tuarū. **R**esponsū prestolabis. **A**udi **D**ys plaga
tus sūt in domo eoz qui diligebāt me: idest diligere debebāt: s; **p**
rochpudoz mala pro bonis retribuebāt: et odiū pro dilectione
exhibebāt. **V**ere dñe **J**esu verificat ī te qd̄ sc̄di paralipomenō.
22. d̄ de **J**orā q̄ multas plagas accepit ī certamie. **O** pedes re
cti factoz gressū q̄ vere caritatē īcessū vtutū oīm vestigia poste
r] reliq̄st. q̄s tā crudeliē v̄z t̄m̄iauit īcessū. **C**urrebat] bñ et totā
mūdi machinā v̄no supportabat. vigore: q̄s tā atrocitē vos affix
it crucis ligno. **O** caro tenerrā amatissimi iuuenis: sp̄s sācti
vtute de castissimis v̄gīs m̄ris viscerib⁹ cepta artificiosissime:
quō diuulsa: quō vulnerata: et cruore m̄ris appares cōspectib⁹
irrigata: vt a plāta pedis vsq̄ ad verticē n̄ iueniaris h̄re sanita
tate. **O** insup impia gens synagoga sathane ōni belua crudeli
oz: cur non exhorruisti t̄m̄ facinus p̄petrare: vt nec insonti p̄ce
re voluisti: nec virginis filio cōdoluiisti: nec in dei vnigenitum
manū mittere formidasti. **N**ūcium celestē: p̄is supni legatus:

dei vez et hoies veru supplantasti: ipsius carnis palliu in tue ad
ulterine malitie testimoniu: cruetis tuis manibus ipudica me
retrix recepisti. **O** iherusalē plāge dolorosa que oli ciuitas facti
nūcupata: nūc spelūca latronū: nūc ciuitas homicidy: imo p̄fici
dy quin potius et deicidy horrendo censeris vocabulo nominā
da de cetero. Unde exue te vestimētis glorie: inducere cinere et
cilicio: plora die ac nocte: qz in te occisus ē mūdi fabricator: po
puli saluator: omnium glorificator. **O** insup pater in diuinis re
spice de excelso celoz habitaculo hanc sacrosanctā hostiā quaz
tibi offert pōtifex noster dñs Iesus: et esto obsecro placabilis su
per nequicia populi tui. qz hoc exigit tuus vnigenit⁹ crucifixus
in carne: pēdens in aere: cōfossus in cruce. resparsus sanguine:
mulctatus morte: redimitis caritate: pallidus facie: iclinato ca
pite: operās salutē in medio terre. **O** pterea hō redēpti cōsidera
que apponunt tibi sollicitate: et vicē ḡtitudinis p te moriēti repē
de: alioqui oīm lapidū duriciē supabis: si ad tāti rememoratio
nē piaculi: t̄roze nec cōcuteris: nec cōpassiōe afficeris: nec cōpū
ctiōe cinderis: nec pietate molliris. Quia vt veruz fatear sic nā
nō deficit i necessarijs. 3° de aia sic et auctori nature et redēptori
nihil defecit meo exiguo iudicio i penis siue tormētis. Deinde
habes o aia quatuor i cōtinuatiōe p̄cessus reuoluere: videlicet
Mūdiālis machie horrorem. **M**ultoz admirationē et obdura
tionē. **A** cruce corporis Iesu depositionē. **D**e uotaz ipsius sepeli
tionē. **D**e p̄rio scito o aia mea q horruit tota mūdiālis machi
na tā imane flagicioz hoīm scelus: et mirū in modū videt assūp
sisse pro p̄petrato scelere lamētū. Nā velū tēpli scissum ē i duas
ptes a sumo vsqz deorsū: et terra mota ē ac petre scisse sūt: et mo
numēta apta sūt. **I**ā enī sole obscurato manēte: statim **X**po mor
tuo pluzima signa sūt secuta: vt hoies p̄fidi attestatiōe iducere
tur credere signozū: qui credere nolebāt ad p̄dicationē et senia
tionē diuinissimozū verborū. Deniqz oīs creatura cōpatit **X**po
moriēti: sol obscuratur: terra mouetur petre cinduntur: veluz
tēpli diuidit: sepulc̄ ap̄iūf: solus miser hō: dicit **J**eronim⁹ n̄ cō
patitur: pro quo solo xp̄istus patitur. **A**d osculos morales af
fectus tuos o anima vis dirigere mentales: **D**ium prebe audi
tum: et mirificum quid scencies in hys mirificatuz. **M**erito nē
pe velum tēpli scissum est: vt clarius elucescat q iam reuela
tis mysterijs vmbriſqz fugatis: omnium patrum enigmata et
prophetarum oracula in **X**p̄isti morte reuelantur: **L**erremo
tus merito factus est: cum terre factor moreretur in terra tre
muit ferre non valens quod impia synagoga faciebat: et yē

lud pauens ad tam insolitas et impias passiones ut omnium fidelium
mentes contremiscant. eo quod pro iniustis iustus: pro impijs pijs
pro peccatoribus sanctus: pro hominibus passus est in carne deus. Preterea
ipsa petrarum scissio denotat auctorem vite dampnari iniuste
Et ubi homines venudati sub peccato pro veritate certare non
audiebant: petre durissime per scissuras grossas quasi per aperta
labia clamare curabant: ut vel sic dura hominum corda scinderentur
cogitando eum qui talem a peccatoribus instituit contra se
pro peccatoribus passionem et contradictionem. Monumenta etiam mul-
torum aperta sunt: ut cadaveribus aliquorum patefactis condolerent
omnes hec videntes auctori vite: et nullum venenum peccati penes
se detinere vellet cum tot et tanta signa viderit. Steteruntque sic ab
hora mortis domini usque in horam qua deus ab inferis rediens
reassumpto corpore resurrexit in corpore. Sicque christo primitie
dormientium resurgente: postea quorundam corpora resuscitata
exierunt de monumentis. ac post resurrectionem usquequaque vul-
gatam introierunt in sanctam civitatem. et apparuerunt multis. Quis
dubitet virginem illibatam corpore et purissimam mente inanis
quassatam visceribus. cum oculis virgineis. pro magnitudine
supplicij viderit super suo unigenito luminaria celi lugere. et
terram sciebat sub pedibus tremere saxa conspiciebat durissima
scindi: ac mortuorum tumulos ante omnium oculos aperiri. **C**oncluserunt
infideliter illud desiderium ab omnibus que elimenta insensibilia
deslebant pro suis modulibus. **D**educant oculi mei lachrimas: con-
patiat anima mea pauperi iesu: confodiant omnia viscera mea rupant pre
amore cor meum: quia valde absurdum est ubi omnia compassione promouent
ut ego a compassione aliener: et velud membrum putridum non sentiam quod
insensibilia tam claro: pretestata sunt testimonio in urbe huius universa. **D**e
secundo versus multorum admiratione ac obduratione euangelij mathei
textum lege ubi. 27. capitulo habet. **C**enturio autem et qui cum eo erant cus-
todientes iesum viso tre motu et hys que fiebant timuerunt valde dice-
tes. **V**erum filius dei erat iste: rex multum centurio promouebat ut diceret
dei filium quem ut homines cruci custodiebant affixum. **N**am solus tantum natus vi-
dit obscuratum et cum magna voce audiuit expirasse christum et secerat
fratrum motu insolito pretruisse ampliusque scias ipsum in stupore ductum fu-
isse ex patientia morientem orantem. et per crucifixorum suis. latroni spon-
des paradisi et diploma mercedis suam commendas tamque custodi fidelissimo. et
vidit quod aliquo fidei expressit sed defectibiliter cum se preterito tempore ait. **V**erum
filius dei erat iste: quasi crederet dei filiationem finitam fore per mortem.
Si igitur dixisses. **O** Centurio. **V**ere filius dei est iste: vel vere huius
homo iustus erat. **M**arci. 15. et est filius dei: perfectius quod expressisses.

Similiter cōplices centuriōis āmirātes tremore cōcussi sunt: et oīs turba iudeorū qui simul aderāt ad spectaculū istud: et videbāt que fiebāt: percipientes pectora sua reuertebant. **Q**uā aīa deuota forte hec dixerūt mēte cōcussi ac horrore cōmoti. **A** seculo nō ē visū huiuscemodi spectaculū: quod talis et tantus tale pateret suspendiū. Vere magnū spectaculū quo p̄ in diuinis honoratus extitit a suo vnigenito i hūanis: cū in tali filio illuxit obediētia tā grādis et insignis. **M**agnū adhuc o aīa mea itūere spectaculū: quo angelici spūs boni. s. et mali variū habuerūt i intentione aspectū. **Q**uia primi sue ciuitatis reparationē p̄stolantes reportarūt: secūdi spoliati et viribus cōfracti cōfusionē induerūt. **M**ali quoq; hoīes vtpote iudei feroces pectora sua percipientes quasi cōpuncti vel poti⁹ tremefacti: maiora pericula verētes ad domū sūt reuersi. **U**tinā ad dñm: qui vtiq; ostēdisz eis clemētissime i dulgentie beneficium. **R**euolue o aīa deuota fuisse multos i tā āmirādis signis nec forte corde cōpunctos: nec āmiratione cōmotos: sed magis i p̄tinacia obstinatos: ad obuiandū ḡuio ribus periculis anxios plus et sollicitos: et minime i hys oībus fore cōtētos: quod atrocit̄ ostēderūt adhuc sui cordis vesaniam et nequiciā. **N**ā vt dicit̄ **Jo**ānis. i. 4. **J**udei autem quā parasceue erat ne remanerēt i cruce corpa sabbato: erat enī magnus dies ille sabbati: rogauerūt **P**ylatū vt frāgerēt eorū crura et tollerent. **V**enerūt ergo milites et primi quidē fregerūt crura et alterius qui crucifixus est cū eo. **S**upersticio nequissima. **P**alliatio dyabolica iudeorū: diē sabbati cotaminari opinantium si remanerēt i patibulis corpa dāpnatorū: et cōtaminationē mētis nō formidantiū: quod dire mortis supplicio inocentē dñm: et hoīez condēpnauerunt iustissimū: xpm iesuz nobilissime v̄ginis filiū. **H**ij pessimi homicide: imo deicide nō verebant̄ p̄sidi allegare reuerentiā sabbati etiā malitiose: ne propter signa facta xp̄isto moriente i sabbati quiete tumultus oriret̄ i plebe: eo quod visis corporibus i cruce: turba defacili ad tumultū mobilis. i eos posset insurgere. **V**erebāt̄ insup̄ maiora signa subsecutura: si i cruce remansissent dāpnatorū corpora: cū iā viderūt hominū et mulierū facies mutatas: et a specie solita alienas. **A**ruribus igitur ipsorū fractis timēs pia mat̄ filio iā mortuo et āpliora irroganda ludibria: solotenus forte p̄strata rogauit mēte deuotissima quatenus filio p̄cerēt: quē iā mortuū videre possent. **U**n̄ dñ̄ i eū gelio **Jo**ānis vbi s̄. **A**d **J**esū autē cū venissent et viderēt eū iam mortuū: nō fregerūt ei⁹ crura: s; vnus militū lācea lat⁹ ei⁹ apuit

et cōtinuo exiuit sāguis ⁊ aqua : **V**ideat me⁹ deuota quatuor si
bi pposita i ista p̄t̄cula: **P**rimū ē q̄ eū iam mortuū inuenerūt
Secūdū q̄ ei⁹ crura nō fregerūt **T**ertiū q̄ lat⁹ ipsi⁹ aperuerūt
Quartū q̄ ex latere sac̄ra ecclesie p̄fluxerūt. **D**e primo scito o
q̄ia q̄ mortuū inuenerūt qui i potestate habebat q̄n volebat aīaz
ponere **J**oānis decimo **U**nde ysaie.ii.⁹. **E**rit radix Yesse q̄ stat i
signū populoz: ipsū gētes deprecabūt. **N**ā dicit **A**lbertus super
Joannē. **N**ō si coactus esset mori nō esset de radice yesse nobil
et iuincibilis dauid manufactis **S**i malicia iudeozū vict⁹ esset
nō staret i signū triūphale fidelīū populoz **S**i abiect⁹ esset ⁊ pu
nit⁹ vt blasphem⁹: nō adoraret ⁊ deprecaret a gētib⁹ **M**ortuū
igif inuenerūt q̄ ysaie teste. s̄z. ēdidit i mortē aīaz suā **E**t q̄ serui
cia secūdū beatū **G**regoriū tāto magis sūt grata: q̄nto magis li
bera ⁊ min⁹ debita: ideo hec oblatio vere fuit gratissima **N**on
enī quis eū mori coegit: sed oblat⁹ ē q̄ voluit **Y**saie. s̄z. **U**nde
Ambrosi⁹. **N**ullus tm̄ impedit: q̄tū q̄ seipm̄ ipedit h̄ ē dñs **J**e
sus q̄ corp⁹ suū i passū: sanguinē i potū: aīam in p̄ciū: deitatē in
p̄miū: spiritū i eterne vite dedit p̄cipiū. **Q**uis ḡ diuti⁹ i fecib⁹
manebit peccatorū: cū viderit dei filiū i cruce p se mortuū: vt
vita viuat ḡz: ⁊ cumulū obtineat meritorū p habūdātiā ḡzarū
⁊ copiā carismatū diuinorū. **S**ecōdo dixi q̄ ei⁹ crura nō cōfrege
rūt. **P**utas o aīa eoz pietate id gestū eē: **N**oli sic h̄ eoz ascribe
re pietati: s̄z diuine disp̄satiōi. **I**lla. n. p̄cauit ne frāgerēt ei⁹ cru
ra **E**xodi. i. z. **O**s nō cōminuetis ex eo **S**icut enī iterficere n̄ po
terāt nisi q̄n ⁊ qlif voluit: ita nec i mortuū deseuire p̄missi sūt:
nisi q̄tū diuina disp̄satio p̄misit. **D**eniq̄ qd̄ futuz erat p̄cessit i p̄
sagiū mistici corpis: cui⁹ ossa idest p̄fecti viri atq̄ cōstātes null
tribulatiōib⁹ vl̄ aduersitatib⁹ i aīo seu in morib⁹ cōfrīgūt: s̄z ad
oīa illata vsq̄ ad mortē sēp̄ isupabilis p̄māserūt: ⁊ q̄q̄ corpe vi
cti: tm̄ nūq̄ morib⁹ vel i aīa sē cōfracti seu mēte supati. **E**t ad h̄
q̄s hodierno tpe ydone⁹: nō ego dñe ip̄fectū. n. meū: vident ocu
li tui. **F**ragil⁹ nēpe ⁊ miserabil⁹ ego sū: venūdatus p̄chpudor s̄b
p̄ccō. **U**tinā ⁊ ego ānos ⁊ mores pueriles trāscēdēdo euacuare
possim q̄ sē puuli: fact⁹. n. sū vir etate: s̄z n̄ cōuersatiōe: n̄ p̄fectiōe
n̄ mox ḡuitate: n̄ sp̄s alacritate. **L**ui⁹ ossa n̄ sūt i cruce cōfracta
ip̄ius me eleuet dextera: sua id pōt pōtētia: mea q̄ req̄rit multi
plex idigētia. **T**ertio latus eius aperuerūt **U**n⁹ nēpe militū **L**o
gius noīe latus ei⁹ apuit. **N**ō dic̄ beatissim⁹ ille **J**oānes **P**er
cussit vl̄ vlnerauit: vt inuat q̄ qdāmō ibi ostiū vite aptū ē. **L**ō
mestoz ait sup̄ isto passū: q̄ q̄ laceant eū vt tradūt qdām: cū fere

caligassent eius oculi: et casu tetigisset oculos eius sanguine: clare vidit. **U**n̄ p̄tin̄ illuatus i xpm credidit vt legi in gestis eius: et milicie cedēs istruct⁹ ab apostolis i cesarea capadocie. 38. annis monachicā vitā duxit: et i oī scitate pmanēs v̄bo et exēplo plurimos ad xpm ouertit: et glorioſo martyrio: vitā capitis detrūca tiōe finiuit. **Q**uia mea in hui⁹ lateris aptiōe iplēta ē p̄p̄hecia 3a charie. i3. ca. **V**idebūt i quē trāſſixerūt. **D**eniq; h̄ ap̄cio lācea facta militis: rememorat p̄teritū qd fluxit: et iſinuat futurū: et futurū deuenit i p̄is: et velud i fieri expectat futurū. **D**e latere enim **A**de formata ē **E**ua: et h̄ i aptiōe lateri xpi rememorat p̄teritū: significās h̄ qd erat futurū. s. qd ex aq̄ et sanguine redēpta et formata mūdat ecclesia: sanguis i redēptionē: et aq̄ in ablutionē. **C**ontinuo. n. exiuit sanguis et aq̄. **A**qua. n. ad lram n̄ cū sanguine idisticta pfluxit: qz nō potuisset ab aspiciētib⁹ dephēdi: si cū sanguine mixta defluxisset. **E**t forte tot⁹ sanguis effluxit ex illo dīno corpe in signū toti⁹ amoris effusi: et tādē hūoz aq̄us egressus ē. **Q**uod qdē alto sblimi⁹q; mysterio gestū ē: vt fōs patēs sit domui **D**avid in p̄ciū redēptiōis et p̄fecte ablutiōis oīm populoz i aq̄ designatorū. **U**n̄ i clemētinis de sūma trinitate et fide catholica ca. **U**nico habet. **E**misso iā spiritu p̄forari lācea sustinuit latus suū: vt exīde p̄fluētibus v̄ndis aq̄ et sanguis formare v̄nica et imaculata ac v̄go sācta m̄r ecclesia diūx xpi: sic de latere p̄mi hoīs soporati **E**ua sibi i cōiugiū ē formata: vt sic certe figure p̄mi et veteris **A**de: qd scdm̄ apostolū ē forma futuri: i n̄ro nouissimo **A**daz. **I**dest xpo vitas respōderet. **E**t nota qd vera fuit aq̄ vt habet de celebratiōe missarū i ca. **I**n quadā: cū sit xps vitas: et a veritate sit fallatia penit⁹ aliena. **N**ā si nō fuisset aq̄ s3 fleuma qd de latere saluatoris exiuit: ille qd vidit et testimoniū vitati p̄hibuit p̄fecto nō aquā s3 fleuma dixisset: nec i h̄ verū regeneratis sacmētū fuisset ostēsū: cū p̄ sacmētū baptismi nō regeneremur in fleumate s3 i aq̄. **S**3 q̄rit mēs deuota q̄re i latere iux̄ cor. **S**ciat igit̄ vt oñderet ex totius cordis amore ostiū itroit⁹ nobis fore patefactū. **U**el qd itrare n̄ possum⁹ sine mētis n̄re dilectione. **U**el vt i apto latere cognoscam⁹ amorē ipsius vehemētissimū eē qd ad nos p̄cessit: et tot et tāta p̄ferēdo vitā finire cōplacuit. **N**ec abre ē qd i dextero latere: qz ad patriā voluit nos reducere: quaz per dexterā cōstat significatā eē. **Q**uia mea ecce ostiū i latere arche qd itrant aialia nō periclitāda diluuiō. **H**as igit̄ agam⁹ xpo pro lateris sui ostio: et dicam⁹ cū mellisuo **B**ernardo illud sup̄ cāti ca. fm̄oe. 61. **E**go mihi ofidēt qd mihi deest vsurpo ex v̄lnerib⁹

domini mei quoniam misericordia affluit: nec desunt foramina per quae effluat. Denique
secundum sensum anagogicum per sensum allegoricum quae prohibentur et per topologiam
cum quae est expressus est: huius lateris apertio eterni regni nobis referatio
nem insinuat: passionis christi virtute facta: a qua quaedam passione omnia facta sunt
ta huiusmodi efficaciam: quoniam participes effecti: curem et festinem ingredi in
illam regem. Insuper silencio pretereundum non est quod huius lancea christi lateris apertio
fuit virgini beatissime gladius a Symeone pronuntiatus: cum ut dicitur Luce
2: iquit. Tuam ipsius animam praesens gladius. Vere tuam ipsius animam quae gla
dius tam horredi supplicij mortis Iesu: nomen Iesu: sed et tui cor
dis archana transuerberando penetrauit. Nam magister iure perfecti amo
ris fuit tua quae illa quae tuo corpori sensum administrabat et vitam. **U**n
tus iquit **B**er. Vere o beata mater tua animam praesens gladius: alioquin
non et nisi praesens carne filij penetret. Eadem postea quae emisit spiritum
tuum ille Iesus: omnium quaedam sed tuum specialiter: ipsi plane non attigit animam cru
del lancea: nec mortuo peccatis cui et nocere nequit lateris apertio: sed tuam
vitiis animam praesens gladius: ipsi nimirum anima ibi non erat: sed tua plane nequebat
auelli. Tuam ergo o dulcissima o nobilissima mater: tuam ipsam animam praesens
bat gladius: ut plusquam martyrem te non immerito predicem tam ratione misericordiam
lis affectiois quae corpe et partialis speculatiois ac itime confederati
onis. Sed forte quis dicat. Numquid non cum praesens moriturum: Et idubi
tatis. Numquid non sperabat continuo resurrecturum: et fidei. **S**uper huius do
luit crucifixum: Et vehementer Ille corpe poterat mori: ista corde
comori non potuit: Forte illud caritas quae maiorem nemo habuit fe
cerit: fecit et hoc caritas cui post illam altera similis non fuit. **D**ec
Bernar. **Q**uarto dixi quod ex huius latere: ecclesie sacramenta profuerunt
Nam continuo exiit sanguis et aqua: ut vidit quod testimonium prohibuit.
Non sic erat in corporibus aliorum mortuorum: in quorum corporibus statim per mor
tis frigiditatem sanguis coagulatur: et in tabe convertitur. **U**n beatus **A**m
brosius ait. Licet corporis christi natura fuit mortalis dissimi
lis tamen aliis corporibus mortuis fuit gratia. Nam per mortem in nostris
corporibus sanguis congelescit: ex illo autem incorrupto corpe
omnium vita emanavit aqua et sanguis exiit. Illa que abluat: iste
quae redimat. **B**ibimus pretium nostrum ut bibendo redimamur. **D**um
verum dixit **P**aulus vas electionis ad ephesios. 5. ubi ait. **X**ps di
lexit ecclesiam: mundans eam lauacro regenerationis in verbo vite. **S**ed
posset pia mens quadam dubitatione inuolui quoniam ex hoc vulne
re laterari. sacramenta dicantur profuisse: cum illud vulnus
fuerit inflictum corpori iam mortuo ut patet **J**oannis. 19. et cor
pus post mortem christi non erat causa meritoria alicuius gratiae imo potius
a solo deo sacramenta habent efficaciam tanquam a causa principali

A xp̄o aut̄ paciēte siue a passiōe xp̄i tāq̄ a cā meritoria: ḡ non a
vlnere laterali: **R**espōsio doctoris subtilis ī quarto suo scripto
dis. 2. q̄ si illud vln̄ fuit inflictu xp̄o post mortē vt narrat euā
geliū: sacramēta nō fluxerūt ab illo tāq̄ a cā meritoria: s; dicūt
specialit̄ idē fluxisse pp̄t̄ quādā similitudinē expressiorē eoz que
ibi fluxerūt ad sensibilia: que sūt ī q̄busdā sacramētis. Sanguis
enī specialius assimilaf̄ speciei sub q̄ ē sāguis ī eukaristia: ⁊ aq̄
specialius assimilaf̄ materie baptismi: que sūt duo p̄cipalia sa
cramēta. **E**t iste itellect̄ pōt̄ haberi de celebratiōe missarū. c. In
qdā vbi dī q̄ ī illis duobus. s. aq̄ ⁊ sanguie duo maxia sacramē
ta redēptiōis ⁊ regeneratiōis relucēt. **U**n̄ inq̄t crisostom̄. Sac
mēta h̄ nouerūt xp̄iani q̄ p̄ aq̄nā sūt regenerati: p. carne ⁊ san
guinē sūt nutriti. **D**e tertio iā o aīa mea videre placeat idest
a cruce corpis Iesu depositionē. **U**t enī sac̄ euāgelica patefacit
hystoria. **I**oseph ab arimathia ciuitate dauid: vir nobilis de
curio: ⁊ nycodemus q̄ venit ad ihm nocte vt habet̄ **Jo**ānis. 3.
hy inq̄ duo fideles se exhibuerunt adiutores post tā diros xp̄i
agones ⁊ amaras passiōes **N**ā ip̄e Ioseph expectabat regnuz
dei: c. officiū valde erat mysterio osōnū: qz erat suū decē hoies
cōuersus ad xp̄m: decē suās decalogi p̄cepta. **A**udact̄ accessit:
idest cōstāt̄ ad **P**ylatū: roborat̄ multitudie signoz: ⁊ pecyt̄ cor
pus Iesu **I**ste nec vbo nec signo nec aīo iudeoz cōsensit osilio:
q̄uis ī facie nō restiterit mēte timidus: nōdū igneo ac feruido
amore islāmat̄. **U**n̄ timebat ne ex̄ synagogā eiceret̄ aut morte
mulctaret̄. **S**; euge euge sibi si p̄ xp̄i noie expulsionē expeteret
a synagoga sathane: ⁊ qui morte plecteret̄ p̄ saluatoris amore
S; mirādū n̄ ē. talē ac tā solēpnē virū h̄ tp̄alia icōmoda exhor
zuisse: cū p̄missū sit et̄ colūpnas celi videlicet sanctos apostolos
corzuisse ⁊ cōtremuisse. **U**tinā oēs iueniāt̄ deo stabiles q̄s cōstat̄
multa vouisse ⁊ ad sublimia p̄fectiōis stat̄ ac fligiōis euolasse.
Pudeat o aīa mea plus magisue declinasse a p̄fectiōis semita:
q̄ p̄fecisse in regulari vita ac sacra emulāda colenda quoq; ob
suātia **M**irat̄ aut̄ pylat̄ quō tā cito obysset̄ accersito cēturiōe
verū eē didicit. **U**n̄ ip̄i Ioseph postulati corp̄ Iesu desit ⁊ red
di iussit. **E**stimo diuinā bōitatē iā flāmescētē ⁊ sepelitiōe glorio
se iuxta vaticiniū **P**saie p̄phete colludere: q̄ten̄ debita cū reue
rētia sepulture corpus Iesu idatur: qd̄ tā diro supplicio crucis
mulctabat̄. **D**eniq; h̄ ioseph mercat̄ ē syndonē ad corpis xp̄i
iuolutionē: libras q̄q; fere cētū mirre ⁊ aloes ad corpis vinctio
nē nycodemus legit̄ detulisse. **E**st aut̄ libra. i. 2. pōdus vnciarū.

Hy duo viri ad locū vbi crucifixus erat dñs deuenerūt: instru-
 mēta depositiōi corpis crucifixi oportūa secū deferētes. **Q**uoz
 optabili aduētū mīr pia vgo beata merore quassata aliq̄tulū ē
 cōsolata ac refocillata: eo q̄ eoz iuuamic cōfidebat corpus filij
 deponēdū fore. **S**calis igit erectis: ac i altū p̄fēsis vn̄ clauos co-
 nabat ex̄here de manib⁹: alius ne laberet in trā: suis brachys
 ⁊ conatib⁹ sustētabat exanime dulcissimi Jesu corp⁹. **I**pa vō mīr
 dolorosa vernās ac redolētissima amoris rosa licet corpali pal-
 lore nimio p̄e merore pfusa: māib⁹ suis v̄gineis ac brachys de-
 licatis atq̄ tenerrimis corpus filij expetebat cū singultib⁹. **Q**uō
 q̄dē corp⁹ cū parū posset attingere: i āplexus ⁊ oscula ruēs: lz satu-
 rari de dilecto non valens: quō ispererit: quōue cōtrectauerit:
 quō lachrymis iā p̄e merore deficientib⁹: suis gemitibus irro-
 rauerit: ille quē nihil pōt latere p̄fecte nouit. **E**go vō plus silen-
 tiū i hac mā eligo: q̄ arido corde exp̄mere qd̄ auctētico n̄ valeo
 testimōio roborare. **C**aritas q̄ foris nō stat: sz q̄ īr̄ pausat: h̄ i q̄
 in deuotis deuote suggerat: qd̄ mea ruditas enodare formidat.
Unū dico ⁊ idipm̄ sencio neminez posse p̄fecte v̄ginis mīris ac
 familiole paup̄cule assistētis merore calamo p̄strigere: nisi quē
 dñs docuit i hys que facta sūt amorose. **P**lorabat ille p̄dilect⁹
 discipulus lachrymis op̄assiōis: lachrymis deuotiōis: ⁊ sic irri-
 gat⁹ **M**arie v̄ginis mīris attēdebat pio moderamie gest⁹. **E**t tu
 o **M**agdalena deuotissima an otinere poteras lachrymosa tui
 cordis suspiria: **M**inime **N**ā fluebāt lachryme tue vberime:
 nec poteras auelli ab inocētis ⁊ exticti Jesu corpe. **A**pprop̄ique-
 mus mēte ⁊ spū vt de p̄pe plagas Jesu facietenus aspiciētes: n̄
 iueniamur de cetero insolētes: sz cū debita maturitate ⁊ sancta
 caritate vsq̄ ad sepulchrū tēdētes: sp̄ ad crucifixū Jesū sim⁹ pie
 anbelātes. **D**e q̄rto aliqd̄ ē pie reuoluēdū qd̄ dixi deuotā sepe
 litionē. **N**ā i loco vbi crucifixus ē dñs erat ort⁹: ⁊ i orto monu-
 mētū nouū ip̄ius **J**oseph excisū i petra: i q̄ nōdū q̄sq̄ posit⁹ fue-
 rat. **D**ia h̄ sūt cōmēdatiōe digna. **S**yndonē mercat⁹ ē **J**oseph ⁊
 corpus Jesu iuoluit. **E**t postq̄ pia mīr aliquātulū refocillata: vi-
 dēdo forte vel osculādo seu cōtrectādo fuit: corpus ad sepelien-
 dū postulātū cessit ⁊ pmisit. **E**t q̄ **N**ycodemus secū detulerat
 mixturā mirre ⁊ aloes: idest vngentū mixtur⁹ ex mirra ⁊ aloes:
 q̄si libras cētū: iunctū ē corp⁹ dñi h̄ mōi vngēto. **S**z cur tāta am-
 bitōe humilima vgo pmisit corp⁹ filij inungi: **S**i recte sapis o-
 aīa cōmēdabis singula h̄ p̄ oīa. **T**ripl̄ enī corp⁹ dñi cōsideraf. s.
Primo vt sanctificati aīe ē cōpatū: ⁊ sic debet ei honor. **S**cdo

vt ad resurrectionē glē ordinatū: et sic debet ei veneratio. **T**er-
tio vt ē diuinū diuinitati vnitū: et sic debet ei cult⁹ diuin⁹. **E**t iō
ista dñs voluit sibi fieri. **E**t **M**aria beatissima debuit nō imeri-
to ea pmittere effectui mācipari. **E**t nī causeris o aīa de supfluo
librarū: qz sicut mulier a **X**po cōmēdata que bonū ē op⁹ opata
non tā vngere intendebat corp⁹: qz significare qz odor sancti
tatis ei⁹ mūdū erat impleturus. **S**ic et **J**oseph nō tā itēdit vngere
corpus qd putrescere nō potuit: qz significare qz glā qd delibutum
surrexit a putredie. **D**elibutum fuerit oīa alia mēbra mistici cor-
poris i oībus sctis: iō suphabūdā vngētū exhibitū ē: put sup
Joānē testat **A**lbert⁹ magnus. **V**y igit duo **J**oseph et **N**ycode-
mus acceperūt corp⁹ **J**esu: i q diuinitas corpaliē habitauit: ligā-
tes illō lithceis de syndone cū aromatib⁹: vt fragratiā diuinitatē
eius oīb⁹ significarēt: et sic mos ē iudeis venerabiles psonas se-
pelire: sic dominico corp⁹ hāc venerationē pie ipēderūt. **D**efere-
tes igit corp⁹ i orto i q nemo hoīm sepeliri cōsuevit: ne ali⁹ ibi
sepultus dicat: vbi et monumētū nouū i petra excisū: vt secūdū
Augustinū. **S**icut i vtero i q corp⁹ assūpsit nullus ante vel post
cōcept⁹ fuit: ita nec i monumēto i q posit⁹ ē nullus aī eū vl post
eū iacuerat. **E**t sic pdyt ex vtero: intacto pudoris signaculo: ita
pdirēt de sepulchro intacto custodū sigillo. **I**n h inqz posuerūt
eū pp̄pascenen iudeoz. **A**ccelerata ḡ fuit sepelitio scdm **A**ug⁹.
ne vesperasceret: qm̄ nihil tale licebat: et qz iux̄ erat monumētū
loco crucifixiōis: signātes lapidē cū custodib⁹: vt resurrectio ef-
set isuspicabilis id egerūt ad **X**pi vituperiū: lz redactū iā sit ad
nr̄e fidei firmamētū. **Q**uis reuoluere: qz scire: qz colligere pos-
set lachrymas v̄ginis m̄ris: et paupcule societatis ip̄i⁹. **N**ā ista
signatura facta ē ad requestā p̄cipū et sacerdotū ipetratiū a **p**py-
lato custodiā sepulchri. ne **X**pi discipuli raperent corp⁹ eius di-
uulgādo eū resurrexisse. **E**t sic fieret error posterior peior p̄ore.
Sz qz nō ē cōsiliū dñm vt dī puerbioz. 21. **J**ō factū iudeoz ma-
gis fecit ad oppositū. s. ad certitudinē dñice resurrectiōis: qz ē
ab ip̄is custodib⁹ ē testificata: vt habet **M**athei. 28. qd fuit ma-
gnū et ē valde āplexādū. s. aduersarioz testimoniū. **P**ylat⁹ nepe
cōcessit eis ad votū postulata: et ip̄i munierūt sepulchrū manu
armatorū valida et robusta vt corp⁹ **X**pi putresceret i tra: et ab-
sorberet ab vniuerso fama ip̄ius glorioza. **S**z oī cū diligēcia la-
pidē signātes et sepulchrū custodiētes fraudati sunt a spe sua: tā
corp⁹ **J**esu qz salutē amittētes **O** xp̄icole **O** fideles **O** deuotissi-
mi **X**pi tirones ituinini iustitiā dei: videte et attēdite qd gestū

fit p. vna eterna salute. et tu o anima mea ne pigeat virginem matrem sequi
associa te illi: vnde ubi locum habitacionis eligat: vide ubi manere
complaceat: ubi lachrymis fratris irrigat: in cubernio se contineat:
ut te iuuet postula affectat: ut te non deserat roga instant: obsecras
ut tui memor sit misericorditer et dignatur. Si non habes lachrymarum
flumina: da per cordis suspiria. **N**am nihil est in homine bonum: quin si virgi
neis comedet manibus: erit deo gratum: angelis acceptum: et tibi o
anima in salutis optabile fomentum. **O**bscuro quoque Iesum crucifixum
dominum vniuersorum: ut me sibi condolente faciat: quod ut peccator sum sal
tem per memoriã passionum suarum: hunc miserum compegi tractatulum:
ad meum ut in principio promissum est perfectum: non ad eruditionem maiorum
meorum vel quorumque sciolorum. **P**recibus quoque omnium suffragari postulo de
uoto: ut si a quibus iuenit quod in his erroneum: vel quod absit a fide alie
nium: corrigendum me offero omni homini melius scienti et cuiusque catholice
sapienti. **I**gitur qui passus est pro omnium salute: resurgens tertia die magna
cum virtute: ipse dignetur mei et omnium misereri: **I**esus christus filius dei:
qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula seculorum. **A**MEN.

Tertium membrum

Delob' membris principalibus

ut cuique prelibat: restat nunc videre de fructu id est de fruc
tu passionis precioso. **N**on enim frustra passus est dominus Iesus: nec frustra
natus est: quod teste beato **A**ugustino. nec frustra fatigata est virtus dei. **E**t quod
secundum philosophum 2. physicoz. **S**is hinc nunc optime propter optimum quod est
fructum dominus Iesus crucifixus est credendus protulisse supplicium. **D**ic fructus
explicat in themate cum subinfert. **L**essabunt tonitrua: videlicet di
uine videlicet per placationem ac reconciliationem. **E**t grando non erit: quod
partes demeritis deiciet. **U**t scias quod dominus est frater. **I**dest illumines in fide
effugata vitioz caligine spiritus hominis: ornat gratie multiplicis splendo
re. **O** virtutem precordia mea calefaciat ad hoc indaganda. **S**ed quod sancti doc
tores lucide longe lateque hoc sancte misteria reuelarunt: et in scriptis reli
quarum: superfluum est in his multum extendi vel ea que notificata sunt. **N**on
enim sum ego talis contemplacionis ut aliquid noui indagare posses: sed que ab
alijs ut cuique didici breuissimo stilo enotare proposui. **U**n o anima
mea super omnia notificanda scito quod **X**ristus dominus non est passus secundum quod deus:
sed caro eius sit instrumentum diuinitatis: que tamen passio sit corporalis: sorti
tur: tamen quondam spirituale virtutem ex deitate ipsius. **P**er peccatum vero homo du
pliciter erat obligatus. **P**rimo quod est fuituti peccati: quod que facit peccatum
fuitus est peccati. **J**oannis. 8. **E**t secunde **P**etri 2. **A** qui quis superatus est